

Capitolul I

Aspecte generale referitoare la contractul civil

Secțiunea 1.1. Considerații privind conceptul de contract civil

1.1.1. Precizări prealabile

Într-o abordare pe care o considerăm firească, analiza științifică a unei teme care are ca obiect transmiterea *contractuală* a drepturilor patrimoniale de autor implică și prezentarea unor aspecte juridice referitoare la contractul civil, în general. Totuși, apreciem că analiza *in extenso* și în *cvasitotalitate* a aspectelor teoretice și practice pe care le implică instituția juridică a contractului civil, precum și analiza lor aprofundată s-ar constitui într-un demers care, în fapt, ar conduce la o altă lucrare, distinctă. Pentru aceste motive, am limitat analiza doar la prezentarea aspectelor considerate relevante pentru a intra în atmosfera contractului civil, precum următoarele: definirea contractului civil; aspecte generale privind clasificarea contractelor civile; procesul de formare a contractului civil; efectele contractului civil; prezentarea generală a remediilor la neexecutarea obligațiilor contractuale.

1.1.2. Definiția contractului civil

Etimologic, termenul *contract* provine din cuvântul din limba latină veche *contraho* (*contragere*), cu semnificația de a suporta ceva împreună ori de a se reuni sau de a strânge ori a aduna și chiar a contracta¹.

Acest instrument juridic, esențial pentru viața social-economică a oricărei societăți umane, a apărut în vechiul drept roman, în secolul I î.e.n., sub denumirea de *contract*, cu înțelesul de convenție generatoare de efecte juridice. Ulterior, reglementările juridice din dreptul roman au fost preluate de art. 1101 și urm. C. civ. francez de la 1804 (*des contracts*

¹ A se vedea Gh. Guțu, *Dicționar latin-român*, Ed. Științifică, București, 1973, p. 141. În limba latină veche, expresia *contrahere aes alienum* are semnificația de a contracta datorii, iar sintagma *contrahere rem* de a contracta o afacere (*ibidem*).

et des obligations conventionnelles en général) și, apoi, de alte legislații moderne, europene sau neeuropene.

În sistemul de drept român, sub imperiul vechiului Cod civil¹, termenul *contract* a fost utilizat ca sinonim al noțiunii *convenție*. Această concluzie rezultă din exprimarea folosită de legiuitor. Astfel, Titlul III din Cartea III a vechiului Cod civil (despre diferite moduri prin care se dobândește proprietatea) a avut denumirea *despre contracte sau convenții* (s.n.). Folosirea alternativă a celor două noțiuni i-a condus pe unii doctrinari la concluzia că legiuitorul român nu a făcut distincție între convenție și contract.

În același sens puteau fi interpretate și dispozițiile art. 942 din vechiul Cod civil, conform cărora „contractul este acordul dintre două sau mai multe persoane spre a constitui sau a stinge între dânșii un raport juridic”. De fapt, au existat unele dispoziții în vechiul Cod civil, în conținutul cărora termenul convenție era folosit ca sinonim al celui de contract².

De asemenea, din punct de vedere lexical, termenii contract și convenție, deși au rădăcini diferite, exprimă aceeași idee. Astfel, contractul provine din expresia latină *cum trahere*, iar convenția din expresia *cum venire*, ambele cu semnificația de întâlnire concordantă a două sau mai multe voințe juridice³.

Cu toate acestea, în doctrină⁴, alți autori fac distincție între cei doi termeni, susținând că primul ar reprezenta particularul, iar ultimul generalul. Se consideră că sfera de efecte ale convenției este mai extinsă decât cea a contractului. Astfel, se susține că, prin convenție, s-ar putea crea, transmite sau stinge drepturi și obligații subiective. În schimb, pe calea contractului, s-ar putea crea ori transmite drepturi și obligații subiective.

¹ *Codicele civil* sau Codul civil român din anul 1864 (publicat în M. Of. nr. 271 din 4 decembrie 1864) a fost abrogat expres prin art. 230 lit. a) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, începând cu data de 1 octombrie 2011 (Legea nr. 71/2011 a fost publicată în M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011, fiind ulterior modificată și completată). Pentru evitarea repetărilor și ușurința exprimărilor, în continuare, în cuprinsul tezei, referirile la Codul civil român de la 1864 se vor face, de regulă, cu ajutorul expresiei *vechiul Cod civil*.

² A se vedea, spre exemplu, art. 948, art. 959, art. 961 și art. 962 din vechiul C. civ.

³ A se vedea Gh. Guțu, *op. cit.*, p. 41.

⁴ A se vedea T.R. Popescu, P. Anca, *Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Științifică, București, 1968, p. 21.

Fără să insistăm pe această dispută doctrinară, subliniem că distincția este întemeiată pe dispozițiile art. 1101 C. civ. fr., potrivit cărora „contractul este convenția prin care una sau mai multe persoane se obligă față de una sau mai multe alte persoane să dea, să facă sau să nu facă un anumit lucru” (*Le contrat est une convention par laquelle une ou plusieurs personnes s'obligent, envers une ou plusieurs autres, à donner, à faire ou à ne pas faire quelque chose*)¹.

Deci, termenul *convenție*, din textul art. 1101 C. civ. fr., a fost înlocuit, în textul art. 942 din vechiul C. civ. român și art. 1166 din actualul C. civ. român, cu termenul *acord*. În consens cu alte teze doctrinare, considerăm că demersurile din doctrina română care urmăresc acreditarea ideii că există o distincție netă între noțiunea juridică de contract și convenție, sunt lipsite de temei juridic. De fapt, nici în legislația franceză această terminologie nu este folosită în mod consecvent.

În dreptul anglo-saxon, contractul este explicat prin faptul executării obligațiilor subiective și nu prin voința părților de a se obliga juridicește. Practic, formarea contractului depinde de ceea ce au făcut părțile și nu de ceea ce au gândit și au decis la data încheierii acestuia².

În prezent, actualul Cod civil³, în art. 1166, definește contractul ca fiind „acordul de voințe între două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic”. Întocmai ca în vechea reglementare, și actualul Cod civil utilizează termenul *convenție* ca sinonim al termenului *contract*.

Dispozițiile art. 1166 NCC au preluat, în mare parte, vechile inadvertențe ale definiției contractului civil, prevăzută de art. 942 din vechiul C. civ. De fapt, față de precedentă definiție, actuala face precizarea că este vorba despre un acord de voințe și că, prin contract, se poate modifica sau transmite un raport juridic.

¹ *Idem*.

² A se vedea, D. Tallon et D. Hari, *Le contrat aujourd'hui, comparaison franco-anglaises*, LGDJ, 1987, p. 18, citați de I.R. Urs, S. Angheni în *Drept civil II, Drepturile reale. Teoria generală a obligațiilor civile*, Ed. Oscar Print, București, 1997, p. 182.

³ Legea nr. 287/2009 privind Codul civil a fost publicată în M. Of. nr. 511 din 24 iulie 2009 și, apoi, republicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011. Legea nr. 287/2009 a intrat în vigoare la data de 1 octombrie 2011, conform art. 220 alin. (1) din Legea nr. 71/2011. Pentru evitarea repetărilor și ușurința exprimărilor, în continuare, în cuprinsul tezei, referirile la Legea nr. 287/2009 privind Codul civil se vor face, de regulă, cu ajutorul abrevierii *C. civ.* sau a expresiei actualul Cod civil.

În esența lui, contractul, fiind un *acord de voințe*, este un act juridic bi sau multilateral. Pentru a ne afla în prezența unui contract, voința părților contractante trebuie să fie concordantă.

De asemenea, esențială pentru contractul civil este egalitatea juridică a părților contractante. Egalitatea juridică presupune că niciuna dintre părți nu se află în situația de a-și impune voința față de cealaltă. Deci, în baza egalității lor juridice, de principiu, părțile decid de comun acord în tot ceea ce privește încheierea, modificarea, transmiterea sau stingerea raporturilor juridice generate de contract. Egalitatea juridică a părților contractante nu trebuie confundată cu egalitatea prestațiilor și nici cu egalitatea în fața legii. Egalitatea prestațiilor vizează drepturile și obligațiile subiective generate de contract. Această egalitate poate să existe sau, dimpotrivă, să lipsească. Inegalitatea prestațiilor poate fi chiar în sensul că una dintre părți are numai drepturi, iar cealaltă numai obligații subiective. În ceea ce privește egalitatea în fața legii, prevăzută de art. 16 alin. (1) din Constituție, aceasta obligă legiuitorul să instituie același tratament juridic pentru toate persoanele aflate în aceeași situație.

Contractul trebuie să aibă ca efect nașterea, modificarea sau stingerea între părți a unor raporturi juridice. Într-adevăr, de principiu, nimeni nu poate dobândi drepturi civile subiective și nici nu poate fi obligat civil prin voința altei persoane, ci prin propria voință sau prin lege.

Pentru a-l deosebi de contractele din alte materii, într-o posibilă definiție a contractului civil, ar trebui să se facă precizarea că raporturile juridice care se nasc, modifică, transmit ori se sting prin contract sunt de natură civilă.

În sfârșit, acordul de voințe și raporturile juridice născute din contract, trebuie să fie conforme cu ordinea publică și bunele moravuri, ca limite generale ale libertății de a încheia convenții sau acte juridice unilaterale¹. În acest sens, art. 1169 C. civ. conferă părților libertatea de a încheia orice contracte și de a le determina conținutul, însă în limitele prevăzute de lege, de ordinea publică și de bunele moravuri.

Față de aceste sublinieri, contractul civil ar putea fi definit ca fiind *acel act juridic civil bi sau multilateral prin care două sau mai multe părți,*

¹ A se vedea și art. 11 C. civ.

aflate pe poziție de egalitate juridică, cu respectarea ordinii publice și a bunelor moravuri, convin asupra nașterii, modificării, transmiterii ori stingerii între ele a unor raporturi juridice civile.

1.1.3. Aspecte generale referitoare la clasificarea contractelor civile¹

Expresia *contract civil* constituie un concept general, la care s-a ajuns printr-un proces de abstractizare și generalizare a caracterelor comune diferitelor contracte speciale, pe care această expresie le subsumează. De fapt, conceptul de contract civil este sintetizat în definiția prevăzută de art. 1166 C. civ. și în cea propusă de noi.

În ceea ce privește modalitățile contractului civil, acestea sunt susceptibile de grupare după diverse criterii generale. Alături de conotații teoretice, clasificarea contractelor civile facilitează procesul de caracterizare a fiecărei specii de contracte în parte și de identificare a regimului juridic aplicabil.

Este de principiu faptul că o analiză științifică pe o temă juridică care, în concret, presupune cercetarea sau și cercetarea aspectelor teoretice și practice referitoare la contracte, trebuie să aibă în vedere atât unitatea (aspectele comune), cât și diversitatea acestora (aspectele particulare).

Unitatea contractelor este dată de trăsăturile lor comune sau, altfel spus, de împrejurarea că, potrivit Codului civil, toate contractele sunt acorduri de voință ale părților contractante (art. 1166), întrunesc cele patru condiții esențiale (art. 1179) și respectă limitele libertății de a contracta (art. 1169).

În schimb, diversitatea contractelor civile este determinată de multitudinea acestora, specificitate lor și chiar de însăși principiul libertății contractuale. Astfel, acest principiu oferă posibilitatea părților să încheie atât contracte numite, cât și contracte nenumite. De asemenea, fiindcă normele juridice destinate diverselor tipuri de contracte sunt, în marea lor majoritate, dispozitive, părțile pot combina dispozițiile legale prevăzute pentru anumite contracte cu diverse reguli stabilite pe cale convențională.

¹ A se vedea C. Jugastru, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 24 și urm.

În doctrina din domeniu¹, de regulă, sunt propuse următoarele criterii de clasificare a contractelor civile: după cum au sau nu destinată o reglementare expresă prin lege, sunt contracte numite și contracte nenumite; după conținutul lor, sunt contracte sinalagmatice sau bilaterale și contracte unilaterale; după scopul urmărit, sunt contracte cu titlu oneros și contracte cu titlu gratuit. La rândul lor, contractele cu titlu oneros se subclasifică în contracte comutative și contracte aleatorii, iar cele cu titlu gratuit în contracte dezinteresate și liberalități; după modul sau durata de executare, sunt contracte cu executare dintr-o dată (*uno actu*) și contracte cu executare succesivă; după corelațiile care există între ele, sunt contracte principale și contracte accesorii; după alte criterii.

Remarcăm că unele dintre aceste criterii de clasificare doctrinară au consacrare legală. Astfel, actualul Cod civil, sub denumirea *diferite categorii de contracte*, definește o serie de contracte, și anume: contractul sinalagmatic și contractul unilateral (art. 1171); contractul cu titlu oneros și contractul cu titlu gratuit (art. 1172); contractul comutativ și contractul aleatoriu (art. 1173); contractul consensual, solemn și real (art. 1174); contractul de adeziune (art. 1175); contractul-cadru (art. 1176) și contractul încheiat cu consumatorii (art. 1177).

De asemenea, actualul Cod civil reglementează și unele contracte civile speciale, astfel: contractul de vânzare (art. 1650-1762); contractul de schimb (art. 1763-1765); contractul de furnizare (art. 1766-1771); contractul de report (art. 1772-1776); contractul de locațiune (art. 1777-1785); contractul de antrepriză (art. 1851-1880); contractul de societate (art. 1881-1954); contractul de transport (art. 1955-2008); contractul de mandat (art. 2009-2071); contractul de agenție (art. 2072-2095); contractul de intermediere (art. 2096-2102); contractul de depozit (art. 2103-2143); contractul de împrumut (art. 2144-2170); contractul de cont curent (art. 2171-2183); contul bancar curent și alte contracte bancare (art. 2184-2198); contractul de asigurare (art. 2199-2241); contractul de rentă viageră (art. 2242-2253); contractul de întreținere (art. 2254-2263); jocul și pariul (art. 2264-2266); tranzacția (art. 2267-2278).

¹ *Ibidem*.

Fără să intrăm în detalii, se poate remarca o creștere semnificativă a numărului contractelor numite din actuala reglementare. Într-adevăr, actualul Cod civil reglementează un număr de 20 de contracte speciale față de numai 12 câte a reglementat vechiul Codul civil. Practic, actualul Cod civil materializează tendința existentă în legislațiile civile moderne de a transforma contractele uzuale nenumite în contracte numite. Este lesne de dedus că, în materie contractuală, normarea excesivă poate afecta însăși libertatea contractuală a subiecților de drept.

În consens cu cele exprimate în doctrina¹, „existența unor criterii diferite de clasificare și, pe cale de consecință, a unor clasificări diferite, fac ca unul și același contract să fie susceptibil de includere în toate sau aproape în toate clasificările contractelor”. Spre exemplu, contractul de vânzare-cumpărare (art. 1650-1762 C. civ.) este, în același timp, un contract numit, sinalagmatic, cu titlu oneros, principal și, de regulă, consensual, negociabil, cu executare *uno ictu* și, prin excepție, solemn, de adeziune sau impus și cu executare succesivă.

Fiindcă diversele criterii de clasificare relevă doar anumite aspecte particulare, comune unor categorii de contracte, diferitele clasificări nu se exclud reciproc sau, altfel spus, nu se poate susține că există contracte pure. Spre exemplu, un contract nu poate fi numai sinalagmatic ori numai solemn sau numai cu titlu oneros. Dimpotrivă, același contract poate fi, deopotrivă, sinalagmatic, solemn și cu titlu oneros.

În acord cu unele teze exprimate în literatura de specialitate, „valoarea științifică și utilitatea practică a clasificării contractelor depinde de respectarea a două reguli fundamentale stabilite de știința logicii pentru orice demers care are ca finalitate o clasificare. Astfel, această clasificare trebuie să fie completă (*exhaustivă*), adică, pe cât posibil, să nu lase loc de reziduu. De asemenea, între două contracte cuprinse în aceeași categorie trebuie să predomine asemănările și, nicidecum deosebiriile”².

Aplicarea primei reguli implică preferință pentru clasificările dihotomice, în care un caracter afirmat despre o categorie de contracte este negat despre altă categorie de contracte. Din acest punct de vedere, se vorbește despre contracte unilaterale și contracte bilaterale sau

¹ A se vedea I. Albu, *op. cit.*, p. 39.

² A se vedea E. Goblou, *Traité de logique*, ed. a VII-a, Arman Colin, Paris, 1941, p. 143-146.

despre contracte cu titlu oneros și contracte cu titlu gratuit ori contracte cu executare dintr-o dată și contracte cu executare succesivă (*uno actu*) etc.¹

De asemenea, în cazul fiecărei clasificări, nu este suficient să se indice doar criteriul de clasificare, ci este necesar să se arate relevanța lui juridică, deosebirile de tratament și consecințele juridice ce decurg din acestea.

Secțiunea 1.2. Principiul libertății contractuale

1.2.1. Precizări prealabile

Legislația civilă din domeniu consacră principiul libertății contractuale² ca o consecință a autonomiei de voință³. Libertatea contractuală trebuie privită ca o componentă a libertății individuale sau ca un veritabil drept subiectiv de a contracta, născut din exercitarea dreptului obiectiv corespunzător și în limitele prevăzute de acesta.

Sub aspect juridic, libertatea de a contracta⁴ face parte din conținutul capacității de exercițiu a persoanei fizice și a persoanei juridice sau, altfel spus, din aptitudinea persoanei de a încheia singură și în nume propriu acte juridice civile⁵.

În același sens pot fi aduse ca argument juridic și numeroase dispoziții cuprinse în diverse acte normative interne sau internaționale. Cu

¹ *Ibidem*.

² Pentru unele detalii, v.: I. Albu, *Libertatea contractuală*, în *Dreptul* nr. 3/1993, p. 29 și urm.; I. Dogaru, *Valențele juridice ale voinței*, Ed. Științifică, București, 1986, p. 118 și urm.; C. Jugastru, *op. cit.*, p. 21-22; G. Lușșan, *Autonomia de voință în contractele de comerț internațional*, în *Dreptul* nr. 1/1997, p. 6-13.

³ A se vedea A. Ionașcu, *Voința juridică*, în *Studia Napocensis*, Ed. Academiei, București, 1974, p. 49, citat de L. Pop, *op. cit.*, p. 30.

⁴ Sunt autori care consideră că libertatea contractuală este un drept fundamental al omului (în acest sens, v. V. Babiuc și V. Stoica, *Libertatea contractuală și dreptul constituțional*, în *Dreptul* nr. 7/1995, p. 8-12).

⁵ A se vedea art. 37 C. civ. Anterior datei de 1 octombrie 2011, capacitatea de exercițiu a persoanei fizice, respectiv a persoanei juridice au fost reglementate de art. 5 alin. (3), respectiv art. 34-35 din Decretul nr. 31/1951 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice [publicat în B. Of. nr. 8 din 30 ianuarie 1954 și abrogat expres de art. 230 lit. n) din Legea nr. 71/2011].

titlu de exemplificare, evocăm: art. 3 teza a II-a din Declarația Universală a Drepturilor Omului¹, potrivit căruia „orice ființă umană are dreptul la libertate”; art. 45 din Constituția României, conform căruia „accesul liber al persoanei la activitatea economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate”; art. 53 din Constituție, care stabilește principiile generale în conformitate cu care poate fi restrâns exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți; art. 11 C. civ., care stabilește limitele în care subiectele de drept pot încheia acte juridice (ordinea publică și bunele moravuri)²; art. 1182 C. civ., care prevede capacitatea persoanelor de a contracta etc.

Rolul voinței părților contractante este esențial în dinamica oricărui contract civil, materializându-se în crearea și stabilirea conținutului și efectelor acestuia.

Sub primul aspect, actualul Codul civil român reglementează, de principiu, contractele ca negociate, acestea fiind, fără excepție, rodul exclusiv al voinței comune a părților contractante. În acest sens, art. 1182 alin. (1) C. civ. prevede două modalități de încheiere a contractului: negocierea lui de către părți; acceptarea fără rezerve de către o parte a unei oferte de a contracta propusă de cealaltă parte. Sub al doilea aspect, în cazul contractelor negociate, părțile hotărăsc de comun acord cuprinsul și efectele acestora.

În materie contractuală, principiul autonomiei de voință se concretizează în numeroase aspecte³, precum și cele prezentate în continuare.

Contractul este principalul izvor al obligațiilor civile subiective, toate celelalte izvoare având caracter subsidiar. În acest sens, art. 1165 C. civ. dispune că obligațiile civile își au izvorul în *contract*, act juridic unilateral, gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată, fapta ilicită, precum și în orice alt act sau fapt de care legea

¹ Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost adoptată și proclamată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluția nr. 217 A (III) din data de 10 decembrie 1948.

² Dispozițiile art. 11 C. civ. sunt varianta ușor modificată a prevederilor art. 5 din vechiul Cod civil („nu se poate deroga prin convenții sau dispoziții particulare, la legile care interesează ordinea publică și bunele moravuri”. Expresia arhaică „dispoziții particulare” are înțelesul de acte juridice unilaterale).

³ A se vedea: B. Starck, *Droit civil, Obligations*, Presses Universitaires de France, Paris, 1964, p. 5-7; L. Pop, *op. cit.*, p. 31-32.

leagă nașterea unei obligații. Această concluzie este susținută și de numărul impresionant de mare al textelor legale destinate de Codul civil contractului, în general (art. 1166-1395) și diferitelor contracte speciale (art. 1650-2278 și art. 1011-1033) în raport cu celelalte izvoare ale obligațiilor.

De asemenea, majoritatea dispozițiilor legale destinate contractului civil, în general, și diverselor contracte civile, în special, sunt dispozitive sau supletive, iar cele imperative sunt încă într-un număr redus, având rol de protecție pentru părțile contractante și de respectare a ordinii publice și bunelor moravuri. Drept urmare, părțile contractante au posibilități mari ca, prin acordul lor de voință, să stabilească conținutul și efectele contractelor conform intereselor lor.

Cu toate acestea, se poate observa că, în dreptul privat actual, are loc un proces de creștere a numărului dispozițiilor imperative din materie contractuală. Acest proces se justifică pe împrejurarea că ordinea publică a fost extinsă și la unele aspecte sociale și economice. Astfel, alături de contractele clasice negociabile, au apărut și s-a înmulțit numărul contractelor de adeziune, precum și a clauzelor contractuale obligatorii. Urmare acestui fenomen, legiuitorul român a simțit nevoia să reglementeze, cu caracter general, *contractul de adeziune*. În concret, potrivit art. 1175 C. civ., un contract este de adeziune în cazul în care clauzele lui esențiale sunt impuse ori sunt redactate de una din părți sau după instrucțiunile acesteia, iar cealaltă parte le acceptă, ca atare.

După cum s-a mai precizat, de principiu, contractul se încheie prin simplul acord de voință, în materie fiind reglementat principiul consensualismului. Posibilitatea de a contracta rezultă în mod obiectiv din lege și numai subiectiv din voința părților contractante sau, altfel spus, părțile pot contracta fiindcă legea le permite.

Egalitatea părților contractante este numai o egalitate juridică și, nicidecum a prestațiilor. Sub aspectul prestațiilor, părțile contractante sunt uneori egale, iar alteori inegale, inclusiv în sensul că una dintre părți poate avea numai drepturi, iar cealaltă numai obligații subiective.

De principiu, fiecare persoană este liberă să încheie sau să nu încheie contracte. Cu toate acestea, pentru satisfacerea diverselor trebuințe, persoana este nevoită să intre în raporturi juridice cu celelalte subiecte de drept, de fapt, să încheie contracte. Mai mult, au apărut și

crește numărul contractelor a căror încheiere este impusă de lege. Spre exemplu, potrivit art. 42 din Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat¹, fiecare avocat are obligația să se asigure pentru răspundere profesională.

De regulă, modalitatea contractului ce urmează să se încheie este aleasă de către părțile contractante. Deci, părțile pot să încheie nu numai contracte numite, ci și nenumite, cunoscute sau necunoscute în practica contractuală. De asemenea, părțile pot combina contractele numite cu contractele nenumite.

De principiu, încheierea contractelor are loc doar prin acordul de voințe al părților. În acest sens, sunt lipsite de echivoc dispozițiile art. 1178 C. civ. Deci, în materie contractuală regula o constituie consensualismul, iar anumite cerințe de formă (*ad solemnitatem*) sunt cerute numai cu titlu de excepție ori doar *ad probationem*.

Părțile au libertatea să stabilească conținutul contractelor. Cu toate acestea, în ultimul timp se observă o creștere a situațiilor în care, prin acte normative, pentru diverse categorii de contracte, sunt impuse anumite clauze contractuale. Spre exemplu, conținutul contractului de cesiune a unei opere literare sau științifice este prevăzut, sub sancțiunea rezilierii, de art. 51 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe². De asemenea, după cum s-a mai prezentat, același principiu al libertății contractuale oferă posibilitatea stabilirii clauzelor contractuale de către una dintre părți și aderarea celeilalte la clauzele respective sau, altfel spus, posibilitatea juridică a existenței contractelor de adeziune. În acest ultim sens reiterăm că sunt dispozițiile art. 1175 C. civ., care sunt prevăzute sub denumirea marginală *contractul de adeziune*.

Forța obligatorie a contractului rezultă din voința părților contractante și din conformitatea acesteia cu ordinea publică și bunele moravuri. În temeiul art. 1270 alin. (1) C. civ., „contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante”. Așa cum judicios s-a subliniat în doctrină, voința părților dă naștere contractelor, iar legea îi atribuie

¹ Legea nr. 51/1995 a fost publicată în M. Of. nr. 116 din 9 iunie 1995 și, apoi, republicată în M. Of. nr. 113 din 6 martie 2001 și nr. 98 din 7 februarie 2011, fiind ulterior modificată și completată.

² Legea nr. 8/1996 a fost publicată în M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996, fiind ulterior modificată și completată.